

[CRIDA]

COMISSIÓ DE L'ÚS INTERPERSONAL DEL GCS

M. Dolors ARENY, Josep M. AYMA, Albert BASTARDAS, Magda CASANOVA,
Albert FABÀ, Joan HUGUÉ, Miquel-Àngel PRADILLA, Núria RIBA,
Mercè ROMAGOSA, Joan SOLÉ, Miquel STRUBELL, Rafel TORNER i Joaquim TORRES

Sens dubte, les *Jornades sobre l'ús interpersonal* s'han mostrat com una immillorable ocasió per tal de reflexionar sobre una qüestió vital per al devenir de la llengua catalana. Tanmateix, si les consideracions aportades –esbossades de manera succinta en les conclusions i desenvolupades en el conjunt de ponències que conformen el monogràfic de TSC que el lector té a les mans– no arriben al gruix de la societat, l'esforç cívic i intel·lectual que s'ha esmerçat no passarà de ser un conjunt de cavil·lacions desades al calaix dels mals endreços.

És fonamental, doncs, que els ciutadans i els governants, societat civil i poder, prenguin consciència i actuïn en conseqüència davant el repte que suposa treure la llengua catalana de la deriva incerta a què el nou context sociopolític l'ha menada. L'herència d'un passat hostil, de repressió de la llengua i la cultura pròpies, ens va llegar, instaurada la democràcia, un ecosistema comunicatiu on la preeminència de la llengua castellana s'havia consolidat pels efectes d'una allau immigratòria espectacular i unes tries lingüístiques en els usos interpersonals molt majoritàriament desfavorables al català. L'acció restauradora per part de les institucions autonòmiques s'ha centrat en els àmbits competencials públics i, en canvi, en relació amb les transformacions sociolingüístiques que se'n deriven, hom constata, gairebé vint anys després de l'aprovació de la Llei de normalització lingüística (1983) avenços destacables en la comunicació formal. Això

és: un important augment del coneixement de la llengua i una presència formal, tot i que encara clarament insuficient, considerable. Ara bé, els efectes de la intervenció en l'àmbit institucional no s'han mostrat prou eficaços a l'hora de retroalimentar positivament la comunicació col·loquial. Així, la valoració general dels usos interpersonals no institucionalitzats mostra una dinàmica lleugerament negativa quan es produeixen a la llar i lleugerament positiva fora. Un equilibri fràgil, que pot prendre un caràcter involucionista, si no s'aborden amb decisió algunes cauteles, com l'actitud de rebuig a la llengua catalana evidenciada en alguns segments de la població jove, la nova dinàmica comunicativa que imposa la globalització o l'alteració demolingüística que suposaran els nous fluxos migratoris contemporanis.

Conscients que el futur de la llengua passa, també i sobretot, per garantir-ne una preeminència en la comunicació espontània, no institucionalitzada, considerem peremptori un nou impuls que capgiri els dèficits detectats. En aquest sentit, la potenciació d'un nou capteniment en la població de primera llengua catalana, que desterra la sinistra presència d'una acomodació, gairebé sempre innecessària, a la llengua primera de l'interlocutor castellanoparlant (o no catalanoparlant) ocupa un lloc primordial. Els importants efectes ecolingüístics de l'alteració d'aquesta pauta prenen actualment encara més rellevància atès que decantarien el model d'integració en llengua castellana, avui majoritari en la immigració que arriba al Principat. En definitiva, l'actual diferencial demolingüístic a favor de la població de primera llengua castellana, amb la incorporació dels nouvinguts, pot incrementar-se o pot capgirar-se. No cal insistir en els efectes nocius o benèfics que tindria per a l'ús del català la consolidació de la primera opció o la inversió del model d'integració, respectivament.

El repte és de tal magnitud que només tindrà un final reeixit si societat civil i poder convergeixen en la necessitat d'intervenir en la mateixa direcció de manera decidida i compromesa. L'Administració ha de cercar camins imaginatius per tal de superar la tradicional prevenció a l'hora d'involucrar-se en la millora de l'hàbitat lingüístic no institucional. I la societat civil ha de sortir de la letargia en què s'ha instal·lat amb la percepció, errònia i sovint induïda, d'un miratge de normalitat per a la llengua catalana. Els estudis descriptius i prospectius que figuren en aquest volum van en aquesta mateixa línia d'aprofitar les sinergies de tot l'espectre social i polític català favorable a l'establiment d'un gran pacte social per l'ús de la llengua. El futur, malgrat les incerteses, continua sent nostre.